

Coronatests før kulturbe- givenheder kan blive en økonomisk overskudsfor- retning

Hvis restriktioner på koncerter, sportsbegivenheder og andre kulturbegivenheder kan erstattes af hurtigtests, vil der være en økonomisk gevinst for samfundet ved en testpris på under 250 kr. per person. Hurtigtests kan derudover bidrage til forbedret smitteopsporing blandt de unge og derved udgøre en vigtig del af den nationale teststrategi.

Corona-restriktioner, der rammer større kulturbegivenheder, f.eks. koncerter, teaterforestillinger, museer og sportsbegivenheder, medfører et stort økonomisk tab for samfundet. For den delvise og fuldstændige nedlukning medfører et stort tab, både hos virksomheden og dens underleverandører.

Det Økonomiske Råd har i deres seneste rapport påpeget, at en teststrategi kan være et godt alternativ til økonomisk nedlukning. Samtidigt er markedet for coronatest i en rivende udvikling og håbet er, at man ganske snart vil kunne tilbyde hurtigtests af høj kvalitet til alle tilskuere før arrangementerne. Bliver dette muligt, vil det føre til en betydelige økonomisk gevinst for samfundet, og derved kunne man undgå eller markant mindske branchernes omfattende omsætningstab.

Analysens hovedkonklusioner:

- Målt i tabt bruttoværditilvækst mister samfundet i en gennemsnitlig måned en værdi, der svarer til ca. 563 mio. kr. i teater-, musik- og kunstbranchen og ca. 80 mio. kr. i sportsbranchen, hvilket betyder, at det samlede økonomiske tab udgør ca. 644 mio. kr.
- På en gennemsnitlig måned har sportsbegivenheder, teatre, koncerter, festivaler og museer 2,6 mio. tilskuere.
- Der findes allerede nu 15-minutters COVID-19 tests, som med en samlet pris per test på ca. 200-350 kr. vil kunne bruges til hurtigtests af danske tilskuere til større arrangementer. Flere hurtigtests er på vej, herunder såkaldte PCR-tests, der minder om de eksisterende offentlige (langsomme) tests.
- Samlet set vil der være en økonomisk gevinst for samfundet ved at erstatte nedlukninger og restriktioner - og det dertil hørende omsætningstab - med test, når stykprisen på tests når under 250 kr.
- SMVDanmark anbefaler, at danske myndigheder allerede nu får rammerne på plads til at implementere hurtigtests ved arrangementer, så det kan indføres, så snart sundhedsmyndighederne kan godkende tests til brugen.

Bruttoværditilvæksten som mål for det økonomiske tab

Flere dele af erhvervslivet er fortsat underlagt stramme restriktioner for at begrænse smitte af COVID-19. Stående arrangementer er begrænset af forsamlingsforbuddet på 10 personer, mens siddende arrangementer har en øvre grænse på 500 personer, hvis en række krav er opfyldt, herunder at al publikum skal sidde i samme retning og holde afstand¹. Museer er også underlagt restriktioner – senest med krav om mundbind og forsamlingsforbud på 10 personer².

For at opgøre det samlede økonomiske tab fra de brancher, der beskæftiger sig med at arrangere kulturbegivenheder, f.eks. teatre, koncerter, festivaler, museer og sportsarrangementer, kan man benytte branchernes bruttoværditilvækst (BVT). Bruttoværditilvæksten måler værdien af produktionen i en branche og indikerer dermed det umiddelbare produktionstab ved nedlukning.

Bruttoværditilvæksten indgår i Nationalregnskabet, og Danmarks Statistik opgør bruttoværditilvækst på brancheniveau. Desværre er det seneste tal fra 2017, og det er derfor nødvendigt at estimere niveauet for branchernes bruttoværditilvækst under coronakrisen i 2020. Til dette benyttes branchernes omsætningstal, idet der findes registerdata frem til august 2020³.

Arrangører og leverandører taber omsætning for 685 mio. kr. om måneden

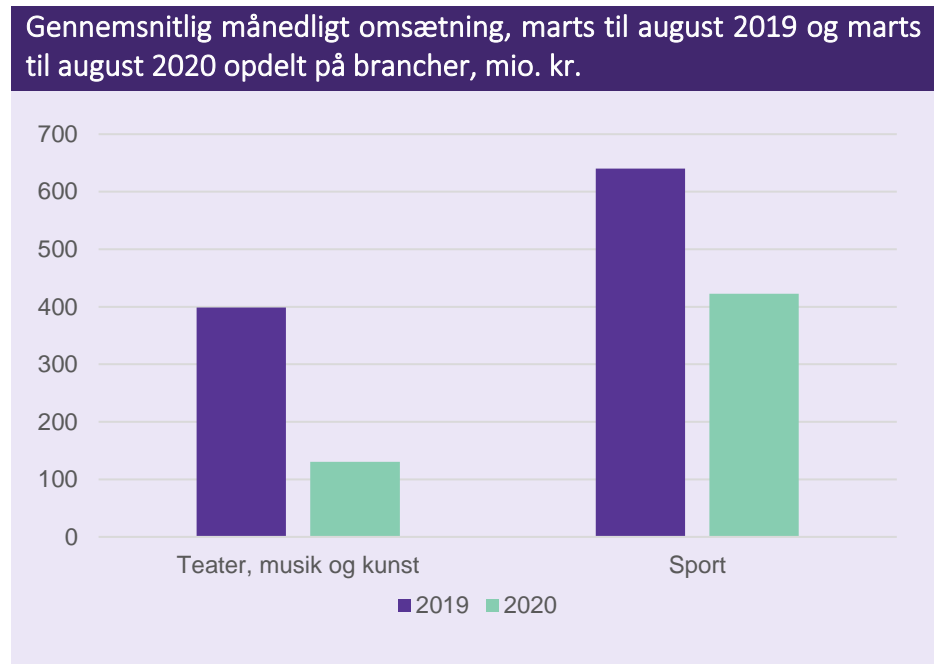
Fra marts til august i 2020 havde virksomheder i sports-, teater-, musik- og kunstbranchen en gennemsnitlig omsætning på godt 1 mia. kr. om måneden. I samme periode 2019 var omsætningen på 554 mio. kr. om måneden. Dette svarer til et fald på 47 pct. eller 485 mio. kr. om måneden.

¹ Altinget d. 26/10-2020: [Overblik: Her er de nye restriktioner for kulturlivet](#)

² <https://www.dkmuseer.dk/nyhed/nye-corona-restriktioner-s%C3%A5dan-ber%C3%B8res-museer>

³ Mens den samlede bruttoværditilvækst for en branche udtrykker produktionstab, hvis alle aktiviteter i branchen indstilles, så antages det her, at forholdet mellem en branches omsætning og bruttoværditilvækst er konstant, så et fald i omsætningen for branchen følges af et tilsvarende fald i branchens bruttoværditilvækst. Da seneste tal for bruttoværditilvækst er fra 2017 og branchernes bruttoværditilvækst i en højkonjunktur normalvis er stigende, er der her sandsynligvis tale om en undervurdering af branchernes samfundsøkonomiske værdi, og der derfor er tale om et konservativt skøn.

Stort omsætningsfald under coronakrisen

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik (FIKS33)

Figur 1

Dette omsætningstab er dog kun en begrænset del af erhvervslivets tab, da også underleverandører i andre brancher til arrangementer lider et omsætningstab. Derfor benyttes den såkaldte produktionsmultiplikator fra Danmarks Statistik, der kan bruges til at beregne effekten af efterspørgselsstød på andre brancher – dvs., i hvor høj grad underleverandører til branchen bliver påvirket.

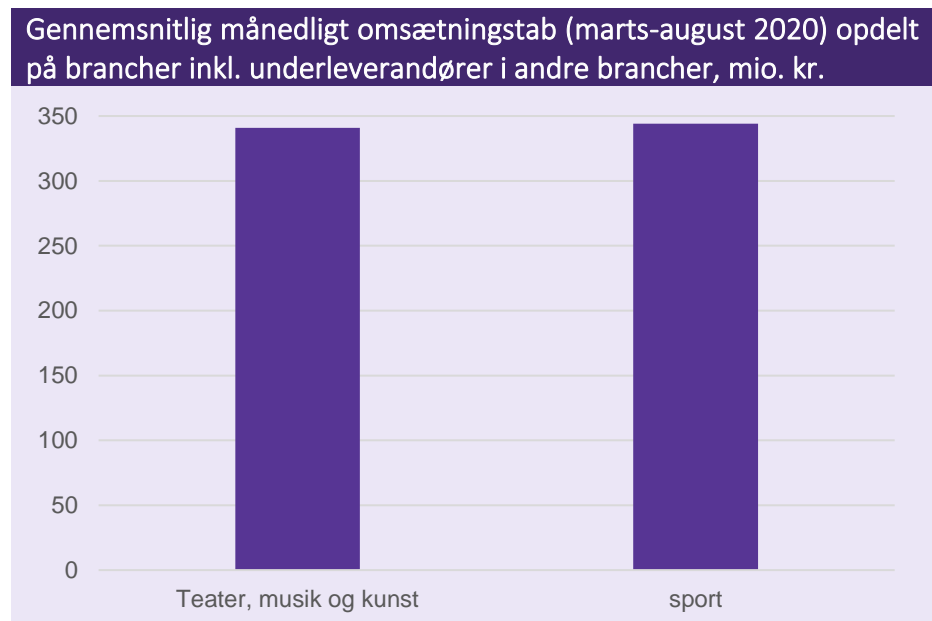
Derudfra estimeres det, at et omsætningsfald på 100 mio. kr. i teater-, musik- og kunstbranchen vil medføre et omsætningsfald på 27,1 mio. kr. i andre brancher og for 58,6 mio. kr., hvis (den kommercielle del af) sportsbranchen led et tab på 100 mio. kr. Den seneste produktionsmultiplikator er fra 2017, og det antages derfor, at forholdet mellem brancher og underleverandører er uændret. Beregningerne læner sig op ad Finansministeriets beregninger af corona-restriktioners påvirkning af samfundsøkonomien⁴.

⁴ Finansministeriet, april 2020: "[Genåbning fase 2: Økonomiske Prioriteringer](#)"

Da teater-, musik- og kunstbranchen i gennemsnit har tabt 268 mio. kr. om måneden siden corona krisen brød ud, kan det derfor estimeres, at branchen inkl. underleverandører har lidt et gennemsnitligt omsætningstab på 341 mio. kr. om måneden. Det samme er tilfældet for sportsbranchen, der med et gennemsnitligt månedligt omsætningstab på 217 mio. kr. har et samlet gennemsnitligt månedstab inkl. underleverandører på 344 mio. kr. Det bør bemærkes, at beregninger baseret på produktionsmultiplikatoren altid vil være et estimat forbundet med en vis usikkerhed.

Der kan optræde virksomheder i brancherne, som ikke er direkte eller indirekte påvirkede af restriktioner. Det er endvidere ikke muligt at beregne, hvor stor en del af omsætningstab, der kan henføres til restriktioner, og hvilke dele der kan skyldes andre faktorer – f.eks. en generel ændret efterspørgsel som følge af COVID-19. Som beskrevet nedenfor, er det dog sandsynligt, at der er sammenhæng mellem efterspørgsel og risikoen for coronasmitte, hvorfor det lægges til grund i beregningerne, at efterspørgslen vil normaliseres i en situation med markant lavere risiko for coronasmitte.

**Brancherne
og underle-
verandører
taber 685
mio. kr. om
måneden**

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik (FIKS33, PRODMUL1). Anm.: Simpel effekt, der derved ikke inkluderer effekter ved ændringer i privatforbrug. Branchernes interne leverancer er fraeregnet, for at undgå, at disse regnes dobbelt. Der er for sportsbranchen taget udgangspunkt i produktionsmultiplikatoren for markedsrettet sport. Beregningerne er et estimat og derfor hæftet med betydelig usikkerhed.

Figur 2

Det økonomiske tab for samfundet opgøres til 644 mio. kr. om måneden
Mens omsætningstab er brugbart for at forstå de påvirkede virksomheders økonomiske situation, så er det som beskrevet oven for ikke et retvisende billede på det økonomiske tab for samfundet, der opstår i disse brancher. Det skyldes, at transaktioner ikke nødvendigvis er retvisende for den konkrete værditilførsel – f.eks. fordi den kan ske gennem flere led. I tilfældet for en koncert, vil omsætningen både tælle billetprisen, udgifterne til musikere, koncertstedet, underleverandører mv. og derfor tælle "dobbelt". Omvendt vil evt. offentlig støtte til et arrangement gøre billetprisen lavere end den faktiske produktionsværdi og derfor trække i modsat retning.

Teater-, musik og kunstbranchen (samt underleverandører) har i 2017 en bruttoværditilvækst på ca. 10 mia. kr., mens den markeds-mæssige del af sportsbranchen (samt underleverandører) har en bruttoværditilvækst på 2,8 mia. kr. Det svarer til en bruttoværditilvækst på 838 mio. kr. i teater-, musik og kunstbranchen på en gennemsnitlig måned og 237 mio. kr. i markeds-mæssige sportsbranche⁵.

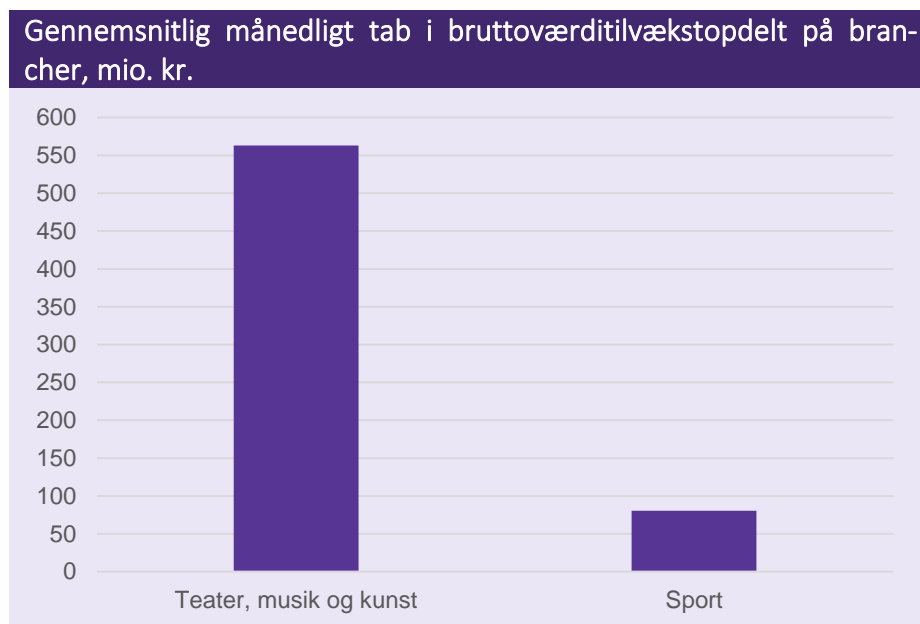
Da teater-, musik og kunstbranchen har tabt 67 pct. af omsætningen fra marts til august 2020 sammenlignet med omsætning i samme periode 2019, kan det derfor beregnes, at tabet i bruttoværditilvæksten er på ca. 563 mio. kr. i teater-, musik og kunstbranchen. Normalt vil en branches omsætning være højere end bruttoværditilvæksten. Det er den dog ikke i dette tilfælde. Det kan skyldes, at en væsentlig del af værditilvæksten finansieres for offentlige midler og derfor ikke indgår i billetpris mv.

Det kan ligeså beregnes for den markeds-mæssige sportsbranche, at der ved omsætningstab fra marts til august 2020 sammenlignet med omsætning i samme periode 2019 på 34 pct. vil være et tab i bruttoværditilvæksten er på ca. 80 mio. kr.

Dvs. at det samlede økonomiske tab for samfundet for disse to brancher er beregnet til at være 644 mio. kr. på en gennemsnitlig måned.

⁵ Der er valgt at tage udgangspunkt i den markeds-mæssige sportsbranche og derved er den ikke-markeds-mæssige ikke medregnet. Det skyldes dels, at denne del af branchen ikke har en omsætning, og dens aktivitet under coronakrisen ikke vil kunne beregnes på samme vis, og at nedenstående publikumstal tager udgangspunkt i markeds-mæssige sportsbegivenheder.

Samfundsøkonomisk tab fra brancherne på 644 mio. kr. om måneden

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik (FIKS33, NI04).

Anm.: Sport inkluderer kun markedsfølsom sport. Beregningerne er et estimat og derfor hæftet med betydelig usikkerhed.

Figur 3

Normalt er der hver måned omkring 2,6 mio. tilskuere til kulturbegivenheder

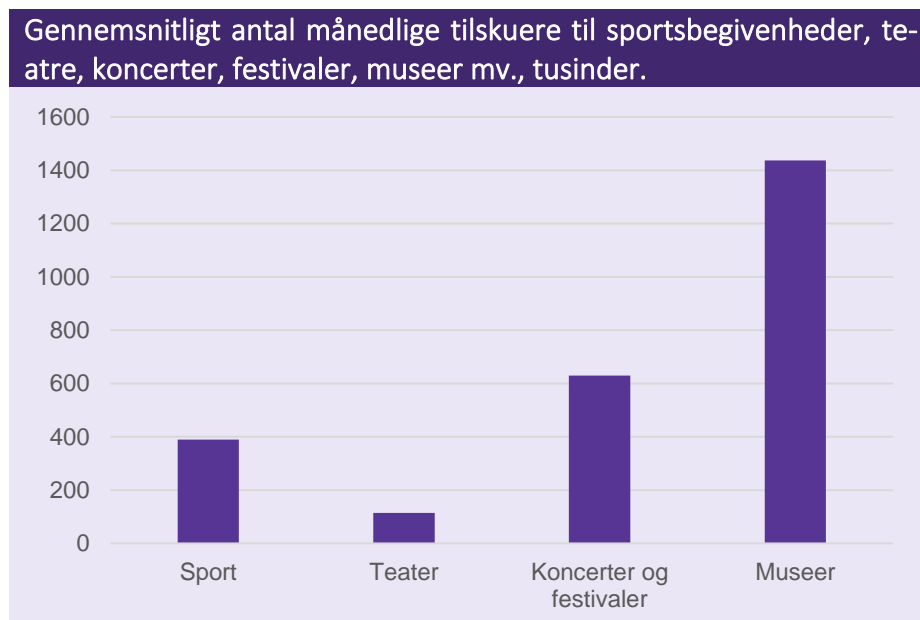
Et stort antal danskere besøger normalt forskellige kulturbegivenheder, der i dag er underlagt restriktioner, f.eks. sportsbegivenheder, teatre, koncerter, museer og festivaler. Der findes ikke data for tilskuere opdelt på branchekoder, så det er direkte henførbart til ovenstående omsætningstal.

Danmarks Statistik udgiver dog forskellige statistikker om tilskuere til hhv. koncerter, teatre, sportsbegivenheder og museerne, som beregningerne derfor vil tage udgangspunkt i, og som så godt som muligt afspejler publikumsdeltagelsen for teater-, musik- og kunstbranchen samt sportsbranchen. Særligt for sportsbranchen kan der være publikum, der her ikke er talt med, men der er taget udgangspunkt i data fra 1., 2. divisionskampe samt ligakampe inden for ishockey, fodbold, håndbold og basketball.

Ideelt ville denne analyse taget udgangspunkt i større kulturbegivenheder, koncerter, teatre mv., hvor det vurderes, at behovet for at løfte restriktioner er størst, men da det ikke er muligt at adskille disse fra øvrig aktivitet i kulturbranchen, er museerne også medtaget.

2,6 mio. personer besøgte kulturevents hver måned før coronakrisen

Disse tilbud har samlet set ca. 30,8 mio. gæster og tilskuere på et år, svarende til gennemsnitligt ca. 2,6 mio. om måneden. Der er tale om store sæsonudsving, hvorved restriktioner i sommermånederne rammer flere potentielle gæster og tilskuere end i vinterhalvåret. Nedenfor har vi regnet i gennemsnitlige måneder.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik (SCENE04, LIVMUS01, IDRTILO1, MUS1).

Anm.: Opgørelsesmetoder og tidspunkt er forskellige for forskellige brancher. Tilskuere til sportsbegivenheder er opgjort 31. august 2018- 1. juli 2019, teatergæster er opgjort 1. juli 2018 - 30. juni 2019, koncertgæster er målt i 2017 og inkluderer bl.a. festivaler, koncerter i kulturhuse mv. Slutteligt er museernes besøgstal opgjort i 2019. Tilskuere til sportsbegivenheder inkluderer bl.a. 1. og 2. divisionskampe og ligakampen inden for ishockey, fodbold, håndbold og basketball. Se statistikdokumentation hos Danmarks Statistik for yderligere detaljer.

Figur 4

Mange hurtigttests på markedet og flere på vej

Der findes allerede en lang række kommercielle hurtigttests på markedet og flere er under udvikling. Testene foregår på forskellig vis. F.eks. tilbyder SOS International i Danmark en COVID-19 test, der har en svartid på 15 min. og for privatpersoner koster 375 kr. pr. person at få udført.⁶

⁶ <https://www.sos.eu/da/til-dig/covid-19-test-bliv-testet-om-du-er-smittet-med-coronavirus/>

Ligeså har Roche lanceret en hurtigttest, der minder mere om de offentlige tests (PCR)⁷. Disse tests foregår ved næsepodning af uddannet sundhedspersonale, og testresultatet deles med sundhedsmyndighederne.

Ifølge et nyt metastudie fra den anerkendte sundhedsfaglige database Cochrane Library, er der flere tests, der mener at påvise en høj sensitivitet og specificitet, men i studiet fremhæves det også, at der mangler flere uafhængige studier af dette.⁸ Sensitivitet betyder her i hvor høj grad testen korrekt identificerer dem, som har en infektion og specificitet angiver, hvor høj grad testen påviser dem, som *ikke* har infektion. Er begge værdier høje har en test derved lav sandsynlighed for at vise falske positive og falske negative resultater.

Det er stadig usikkert, hvornår der vil være en hurtigttest, hvor sundhedsmyndighederne vurderer, at det er påvist, at testens specificitet og sensitivitet er tilstrækkelig høj til at kunne tages i brug i forbindelse med arrangementer, men givet at dette bliver muligt, er det ud fra prisen på eksisterende testudførelse muligt at udføre beregningerne for, hvad omkostningerne til nuværende hurtigttests i stor skala vil være.

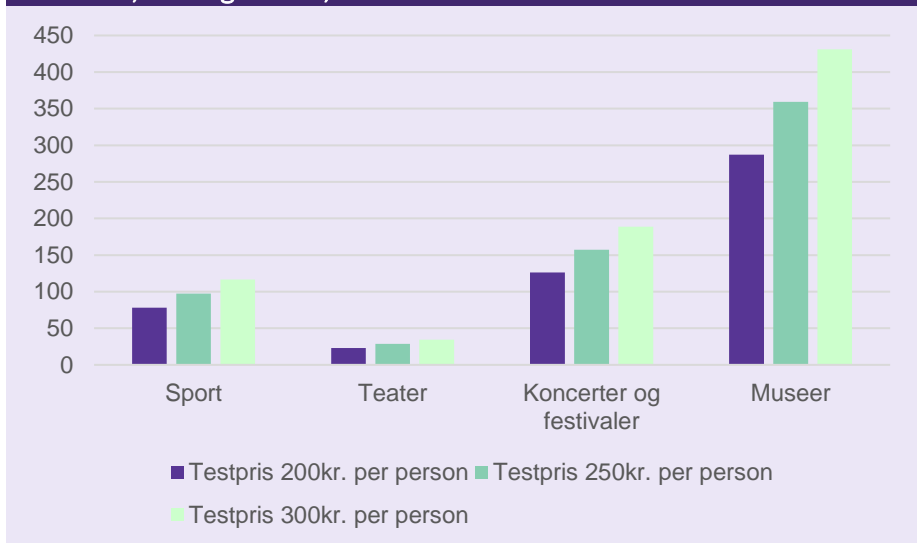
SMVdanmark vurderer på baggrund af de antigen tests som SOS International m.fl. i dag udfører, at sådanne tests vil kunne udføres til en stykpris på 250-300 kr. i større skala i forbindelse med begivenheder – formentlig væsentligt billigere på sigt. På baggrund af dette, vil man kunne teste samtlige gæster til et kulturarrangement for ca. 514 mio. kr. om måneden ved en testpris på 200 kr. stykket, ca. 643 mio. kr. om måneden ved en testpris på 250 kr. stykket og ca. 771 mio. kr. om måneden ved en testpris på 300 kr. stykket.

⁷ <https://diagnostics.roche.com/global/en/products/params/cobas-sars-cov-2-influenza-a-b-nucleic-acid-test.html>

⁸ Dinnes_J, Deeks_JJ, Adriano_A, Berhane_S, Davenport_C, Dittrich_S, Emperador_D, Takwoingi_Y, Cunningham_J, Beese_S, Dretzke_J, Ferrante di Ru&ano_L, Harris_IM, Price_MJ, Taylor-Phillips_S, Hoo-_L, Leeflang_MMG, Spijker_R, Van den Bruel_A. Rapid, point-of-care antigen and molecular-based tests for diagnosis of SARS-CoV-2 infection. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2020, Issue 8. Art. No.: CD013705. DOI: [10.1002/14651858.CD013705](https://doi.org/10.1002/14651858.CD013705).

Store prisforskelle for hurtigtests

Pris på hurtigtests af gæster til kulturarrangementer ved en testpris på hhv. 200, 250 og 300kr., mio. kr.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik (SCENE04, LIVMUS01, IDRTIL01 og MUS1) og SOS International.

Figur 5

Samlet samfundsøkonomisk gevinst ved hurtigttests frem for restriktioner, når testprisen er under 250 kr. stykket

Det Økonomiske Råd påpeger, at massetests af COVID-19 kan være et alternativ til nedlukninger, der både kan bekæmpe smitten og mindske restriktioner. De skriver bl.a. i deres rapport for dansk økonomi efterår 2020⁹:

”Der kan imidlertid være betydelige samfundsmæssige gevinster ved at smitteopspore, stille testkapacitet til rådighed for borgerne og indføre karantæneforanstaltninger for dem, der testes positiv, fremfor at foretage større nedlukninger af økonomisk aktivitet.”

⁹ [Det Økonomiske Råd, Dansk økonomi, efterår 2020.](#)

På baggrund af estimater for tabt økonomisk aktivitet og testpriserne for tilskuere til kulturbegivenheder estimerer SMVdanmark, at der samlet set vil være en økonomisk gevinst for samfundet ved at genåbne kulturbegivenheder uden restriktioner og erstatte disse med hurtigtests, når testprisen når under ca. 250 kr. per person.

For teater-, musik- og kunstbranchen vil der være en samfundsøkonomisk gevinst ved en testpris per person på under 258 kr. per person, mens der for sportsbranchen først vil være en samfundsøkonomisk gevinst ved testpris på under 206 kr. per person. Det vil som tommelfingerregel være mere samfundsøkonomisk fordelagtigt at indføre hurtigtests ved arrangementer med højere billetpris, hvorfor det for dele af brancherne vil kunne betale sig at indføre en model med hurtigtests, selvom testpriserne overstiger førnævnte niveauer.

Bemærk, at både beløbene for test og tabt økonomisk aktivitet vil i mange tilfælde vil være lavere i vintermånederne pga. sæsonudsving. Da den samfundsøkonomiske gevinst normalvis vil følge publikum, så vurderes det, at forholdet mellem udgifter til tests og potentiel økonomisk gevinst vil være nogenlunde konstant, at beregningen derfor vil være brugbar uanset sæson.

Årsagen til at det økonomiske tab for samfundet ved sportsbegivenheder er så lavt skyldes sandsynligvis, at der er tale om et marked med stor forskel på billetpriser (og samfundsøkonomisk værdi). Gennemsnitstabet på 18 mio. kr. per måned dækker derfor formentlig over en stor samfundsøkonomisk gevinst ved dyrere arrangementer, og et samfundsøkonomisk tab ved billige arrangementer. Det er samtidig vigtigt at bemærke, at dette regnestykke er afhængig af testprisen. Det er i denne beregning taget udgangspunkt i en stykpris på tests på 250 kr. per person. En testpris under 206 kr. per person vil betyde, at der er en samfundsøkonomisk gevinst ved at teste alle publikummer til sportsbegivenheder.

Antal publikum i en gennemsnitsmåned er beregnet ud fra en normal efterspørgselssituation. Flere økonomiske studier, bl.a. Peto et. al¹⁰ og Taipale et. al¹¹ anbefaler hurtigtests som en strategi til dels at mindske smitte og dels at undgå nedlukninger af økonomien. Det antages beregningsteknisk her, at efterspørgslen til koncerter mv. vil normaliseres i en

¹⁰ Peto, J., J. Carpenter, G.D. Smith, S. Duffy, R. Houlston, D.J. Hunter, ... og C. Turnbull (2020): Weekly COVID-19 testing with household quarantine and contact tracing is feasible and would probably end the depidemic. Royal Society Open Science, 7(6).

¹¹ Taipale, J., P. Romer, og S. Linnarsson (2020): Population-scale testing can suppress the spread of COVID-19.

situation med markant lavere risiko for coronasmitte f.eks. ved, at der udføres hurtigtests godkendt af danske sundhedsmyndigheder til formålet.

Der er flere udgiftselementer, der ikke er medregnet. Det gælder f.eks. de offentlige udgifter ved kompensation til kultur- og fritidsbranchen, hvor der bl.a. er udbetalt 126 mio. kr. i kompensation for aflyste arrangementer, 228 mio. kr. i kompensation for selvstændige samt 547 mio. kr. i kompensation for faste omkostninger til virksomheder i branchen¹². Der kan dog samtidig opstå økonomiske (og sundhedsmæssige) omkostninger, såfremt der opstår nye smittesituationer, som vil trække i den modsatte retning. Derudover kan der opstå et økonomisk tab i forbindelse med ventetid for svar på test. Disse er heller ikke medregnet.

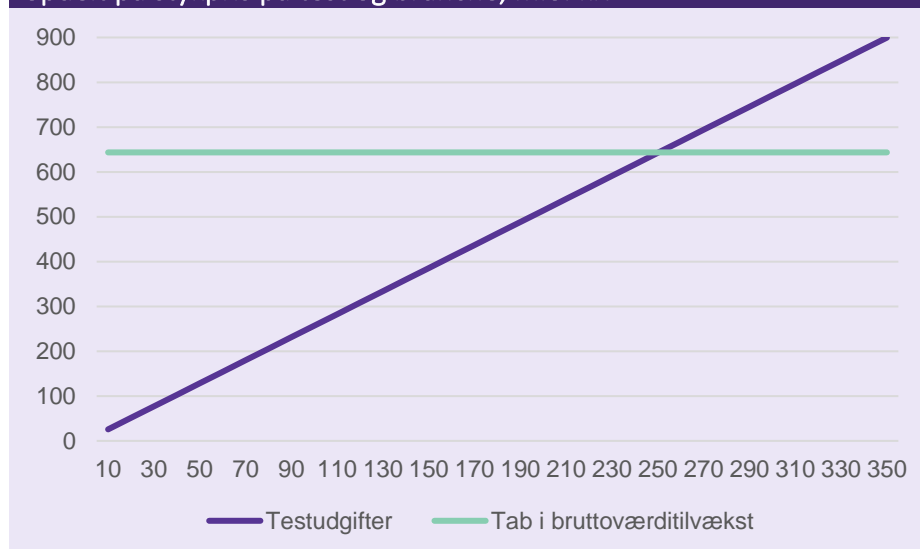
Udgifterne til tests bør samtidig ses som en del af en national teststrategi, hvor en yderligere brug af tests rettet mod de i gennemsnit 1,1 mio. tilskuere til kulturarrangementer, vil gøre det markant lettere for sundhedsmyndigheder at udføre smitteopsporing. De unge er i den forbindelse overrepræsenteret blandt smittede¹³, og hurtigtests i forbindelse med koncerter mv., kunne med fordel være en måde at målrette tests til den målgruppe.

¹² <https://erhvervsstyrelsen.dk/statistik-kompensationsordninger>

¹³ TV2 Nyhederne, 3. september 2020: [Nu er det de unge, der bliver smittet – her opstår problemerne](#)

Samfunds-
økonomisk
gevinst ved
hurtigttests
når stykprisen er under
250kr.

Udgifter til test og tabt bruttoværditilvækst i en gennemsnitlig måned opdelt på stykpris på test og branche, mio. kr.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik (SCENE04, LIVMUS01, IDRTILO1, FIKS33, NIO4) og SOS international.

Anm.: Beregningerne er et estimat og derfor hæftet med betydelig usikkerhed.

Figur 6

Konklusion og politikforslag

Dette notat viser, at der samlet set vil være økonomiske gevinster for samfundet ved at erstatte nedlukning og restriktioner på kulturbegivenheder med hurtigttests, hvis testprisen per person ligger på under 250 kr. Dette kræver naturligvis, at disse tests kan foretages på et acceptabelt sundhedsfagligt niveau. Der kommer løbende flere lovende hurtigttests, senest en 20 minutters PCR-test, der muligvis har en tilstrækkelig kvalitet.

Det vil derudover være relevant at vurdere fordelingen af udgiftsbyrden af tests i sådanne tilfælde. Det offentlige vil dels kunne spare udgifter til kompensation og få suppleret myndighedernes egne tests og bør derfor dække en væsentlig del af udgifterne. SMVdanmark vurderer dog også, at der vil være en øget betalingsvilje blandt nogle kunder i en situation, hvor der kan udbydes relativt sikre offentlige arrangementer, hvorfor et mindre tillæg på en billetpris f.eks. kan være en del af en samlet løsning.

Det er endnu uvist, om der allerede findes tilgængelige tests, der har en tilstrækkelig kvalitet til at spille denne rolle, og der opfordres til, at sundhedsfaglige myndigheder følger udviklingen tæt, og i så vidt

omfang som muligt selv undersøger anvendeligheden af allerede tilgængelige tests.

Selv når udgifterne til tests går i nul eller vil være forbundet med mindre udgifter, kan det være samfundsgavnligt at erstatte restriktioner med tests. Det skyldes, at der udover de rent samfundsøkonomiske hensyn dels vil være fordele ift. smitteopsporing og dels være andre fordele ved at åbne kulturarrangementer ift. danskernes velbefindende.

Kontakt

Cheføkonom og politisk chef, Mia Amalie Holstein, tlf. +45 53 55 71 77
SMVdanmark. November 2020.